

מסורת הש"ם

א) [תוספתא פ"ה הי"ב, ב) גני הערוך והקניעין פי' המדקדק שלא בדבר זורק וילשון ערבי קורין אותו אלמנקר כגון כגון מרעננה המנקר כלשפה ערוך ערך הקר], ג) תוספתא פ"ה ה"ה, ד) [סנהדרין ח': ט], ה) [פסחים קטז: א], ו) [דמנחשי כמאן דמנך ליה למון ר"ף ור"ש], ז) כתובות ז': אסוטה ל: א], ח) [לעיל מה:], ט) [פסחים פח. מנלה יד: ע"ג טז: ע"ש פירש"י לנחמ], י) [לעיל מה: ח], יא) נשי חולין כו ריש ע"א], יב) ש"ך ע"ג ע"ב.

סמל של תורה אור השלם

- ונתתה הוואל וְבָרַךְ אֶת בֵּית עֲבֹדָךְ לְהוֹיֵת לְעוֹלָם לְקִיץ בִּי אֶתָּחָה אֲדֹרִי אֱלֹהֶיךָ דְּבִרְתָּ וּמִבְרַחְךָ יִבְרַךְ בֵּית עֲבֹדָךְ לְעוֹלָם: שמואל ב ז כט
- אנכי י' אלהיך הבעלך מארץ מצרים ותרדב פוך ואמלאהו: תהלים פא יא
- במקדלות רכבו אליהם י' ממקור ישראל: תהלים סח כז

סמל של תורה אור השלם

הגהות הב"ח

א) גב' א"ר יוחנן ברין שאלנו. ר"ב ובשאר'י (מניה) [הגירסאן] נברך וקא דר' יוחנן על נכדך: ב) שם אינן רשאין לנחלק (ל"א א"ר אלא וכו' מכברו לנעמו אינן רשאין לנחלק) פ"ח וי"ב כך הוא ג"י חלופסי: ג) רש"י ד"ה אלא לאו וכו' ששה נחלקין עד עשרה: ד) ר"ה כדמנן וכו' משנ' ר"ב כלשריי (מניה) [הגירסאן] ג"כ שלו וכן בתנשה:

הגהות הגר"א

א) גב' ל"א אמר ר' אבא. ר"ב כלן ג"י מתחלפות הראש' ל"ג לא וי"ף ל"ג לנשונה:

מוסף רש"י

מניין שאפילו עוברין בו שנאמר במקדלות. כשנקבלו על הים, ממקור ישראל. אף אותם שנמקור (מסח לא). פתויא אובמא. כל שחור כמו (ע"ז לג: הני פמוותא דבי מיכסי אובמא, שנשתחר ע"י מלאכה. כלומר גם אחת ריגל ומדיד תבורה, כמו (לעיל כח). מכותיל ביתך ניכר שפתמי אחת, חממה מפוראה ככלי מכוער (ע"י חנונית ז') דרכן של תלמידי חכמים שמתעשרין על לימוד תורה ואינם מכנסים בגדיהם (ע"ז טז:).

שלשה שאכלו פרק שביעי ברכות

אף ברכו. שפיר דמי ומיהו טוב לו להיות בכלל המזכרים: **סנינא**. סניעתא לשמואל: **ששה נחלקין**. אם רלו לנחלק לשתי חבורות ולזמן אלו לעזמן ואלו לעזמן רשאין הן שהרי יש זימון כאן וכאן: **עד עשרה**. כלומר וכן ז' וכן ח' לשתי חבורות וכן ט' לשתי חבורות או לשלשה עד

עשרה אבל אם היו עשרה חלה עליהן הזכרת השם ואם יחלקו לא יהיה שם הזכרה אין נחלקין עד שיהיו שם עשרים: ה"ג ואי אמרם **ברכו עדיף אמאי ששה נחלקין**. אם ירלו הא מעיקרא יכולין לומר ברכו והשתא תו לא אמרי: **אלא לאו ש"מ**. אף ברכו קלאמר מתני' וכיון דמתני' אף ברכו קלאמר מסתברא היא שטוב לו לאדם להיות מן המזכרים וסניעתא דשמואל. וגירסא הכי איתא **ששה ו' עד עשרה ואי אמרם ברכו דוקא אמאי ששה נחלקין אלא לאו ש"מ אף ברכו ש"מ**: **סנ"ה**. דמתני' אף ברכו קלאמר: **והנקדנין**. דווקינן תופסין אותו על שהוציא עצמו מן הכלל: **ומטובו הוי זה בור**. שנמטעט בתגמוליו של מקום דמשמע דבר מועט כדי חיים: **בשאלה שאני**. שהשואל שואל כעני עד פתח שאינו מרים ראש לשאלו שאלה גדולה: **הרכה פיך**. לשאול כל מאותך: **חיים ה"ו בור**. דהוציא עצמו מן הכלל: **מתני איפכא**. חיים עדיף שכולל את כל צאי עולם: **ונכך שאכלנו משנו**. משמע שהוא יחידי שהכל אוכלים משנו: **למי שאכלנו משנו**. משמע מרובים הן זה זן את זה וזה חת זן את זה ולפי דבריו מנכך את צעל הבית: **הסם מוכחא מילתא**. דצמעשה נסים ליכא למימר מרובין: **דדסנן על המזון שאכלנו**. ולא קמני וי) משנו: **ואידך**. עובדים ממקור נפקא ואנן ממקהלות דרשינן: **הלכה כר"ע**. בצבהמ"ז דלחד עשרה ואחד עשרה רצוא: **מצרכינן פתחא סתפא**. ריש גלותא מאריך בסעודתו ואנן כל ג' וג' שגמר סעודתן מזמנין בקול נמוך ויושדין אחר הצרכה עד שגמר ריש גלותא ויזמנו הוא והיושדין אללו בקול רס. ולקמן פריך וניפקו בצרכה דרש גלותא: **שמע ריש גלותא**. אם היו מזמנין י' היה צריך המנכך להגביה קולו וישמע ריש גלותא ויחרה לו שאנו עושין חבורה לנעמנו כפרהסיא. אע"ג דמפקי נפשייכו מידי זמון של הזכרת השם וכי הדר מזמנן ריש גלותא בזכרת השם לאו איניהו נפקי ציה כדלאמר רבה תוספאה דלין זמון למפרע אפ"ה ניחא להו צהכי משום דלוושי כולי עלמא שהיו שם מסובין בדים ואין קול המנכך נשמע: **וצריך לדעתיה**. לנעמו בלא זימון: **למפרע**. משזיכך ידי זמון לא ילא: **פסיא**. כלי חרס כדלאמר (ע"ז ד' לג: הני פתיותא דבי מכסי: **צהדי פלוגתא למא נך**. טוב לך לנחמ דצרי רבי ישמעאל שאף ר"ע מודה דכי אמר המזורך טפי עדיף אלא שאין צריך: **בתני' אינן רשאין ליחלק**. דליתחייבו להו בזמון: **וכן ד'**. אין הג' מזמנין והיחד יחלק מהם דליהו נמי איקבע בחוצת זמון: **ששה נחלקים**. כדי זמון לכאן וכדי זמון

לכאן: **עד עשרה**. אבל עשרה אין נחלקים דליתחייבו להו בזמון הזכרת השם עד שיהו עשרים ולו יחלקו אם ירלו לשתי חבורות: **גב' ג' שצאו משלם חבורות**. וכדמסיים רב חסדא שצאו מג' חבורות של ג' בני אדם בכל חבורה ונתחייבו אלו בזמון ועמד אחד מכל חבורה ונלטרפו שלשה לחבורה אחת חיידין לזמן ואינן רשאין ליחלק כצכר הוקצעו ואפי' לא אללו אלו השלשה משנלטרפו יחד כצכר גמרו סעודתן עם הראשונים: ולא

שלשה שאכלו פרק שביעי ברכות

ג.

אל"א ש"מ נברך עדיף. לאו דוקא עדיף אלא כי הדדי נינהו ועדיף היינו חשוב י כמו הקישא עדיף וג"ש עדיף פ' אחיו מקומן (ד' מת). ר"ל דההיקס חשוב ואין לצטלו מפני הג"ש וה"נ קלאמר נכרך חשוב כמו ברכו ולפיכך לא יוציא עצמו מן הכלל והקונטרס מוחק עדיף ומיהו אחי שפיר עדיף כדפי': **על המזון הרי זה בור**. דמשמע דמנכך לצעל הבית המאכליו דאי לרשמנא למא הוא מזכיר מזון בלא מזון יש הרבה לברכו:

אמר רבא הלכה כר"ע. פירש ר"ח דהכי קיי"ל והלכך בין בעשרה בין צמאה בין ברכוא אומר נכרך אלהינו על המזון שאכלנו אבל בג' לא יזכיר על המזון כדלאמר לעיל וגם בעשרה אם אינו רוצה להזכיר על המזון הרשות בידו ואומר וצטוו חיינו: **שלששה שישבו לאבובא באחד**. אף על פי שהיו חלוקין צככר שכל אחד ואחד אוכל מנכרו אינן רשאין ליחלק כלומר אף על פי שהן חלוקין צככרות וס"ד אין זה צריך ולא חל עליהם חוצת זימון אפ"ה אינן רשאין ליחלק:

טאב"א אי אקדימו ואומינו עצייהו בדובתייהו. פי' שאכל כל אחד מהשלשה והפסיק לשמים שהיו מסובין עמו עד הזן כדאיתא לעיל (דף מה:). פרת חוצת זמון מעליהם כלומר פטורין מן הזמון ורשאין עתה ליחלק ורש"י לא פירש קן: שמלקיו

אמרן אלא בג' דליכא שם שמים אבל בעשרה דאיכא שם שמים מוכחא מילתא כדתנן כענין שהוא מברך כך עונין אחריו ברוך ה' אלהי ישראל אלהי הצבאות יושב הכרובים על המזון שאכלנו: אחד עשרה ואחד עשרה רבוא: הא גופא קשיא אמרת אחד עשרה ואחד עשרה רבוא אלמא כי הדדי ניניהו והדר קתני במאה אומר באלף אומר ברבוא אומר אמר רב יוסף לא קשיא הא ר' יוסי הגלילי הא ר"ע דתנן ר' יוסי הגלילי אומר לפי רוב הקהל הם מברכין שנאמר בַּמִּקְדָּלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים: אר"ע מה מצינו בבית הכנסת וכו': ור"ע האי קרא דרבי יוסי הגלילי מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא היה ר' מאיר אומר מנין שאפי' עוברין שבמעי' אמן אמרו שירה על הים שנאמר במקדלות ברכו אלהים ה' ממקור ישראל ואידך ממקור נפקא אמר רבא יהלכה כר"ע רבינא ורב חמא בר בוזי אקלעו לבי ריש גלותא קם רב חמא וקא מהדר אבי מאה א"ל רבינא לא צריכת הכי אמר רבא הלכה כר"ע אמר רבא וכי אכלינן רפתא בי ריש גלותא מברכינן ג' ג' וליברכו י' י' שמע ריש גלותא ואיקפד וניפקו בברכתא דריש גלותא איידי דאוושו כ"ע לא שמעי' אמר רבה תוספאה יהני ג' דכרכי רפתא בהדי הדדי וקדים חד מינייהו וברוך לרעתיה אינון נפקין בזמון ידידיה איהו לא נפיק בזמון ידידהו לפי שאין זמון למפרע: ר' ישמעאל אומר: רפרם בר פפא איקלע לבי כנישתא דאבי גיבר קם קרא בספרא ואמר ברכו את ה' ואשתיק ולא אמר המבורך אוושו כ"ע ברכו את ה' המבורך אמר רבא פתויא אוכמא בהדי פלוגתא למא לך ועוד ה"ה נהוג עלמא כרבי ישמעאל: **בתני' י"ג**. שאכלו כאחת אינן רשאין ליחלק וכן ד' וכן חמשה ו' נחלקין עד עשרה ועשרה אין נחלקין עד כ' שתי חבורות שהיו אוכלות בבית אחד בזמן שמקצתן רואין אלו את אלו הרי אלו מצטרפין לזמון ואם לאו אלו מזמנין לעצמן ואלו מזמנין לעצמן אין מברכין על היין עד שיתן לתוכו מים דברי ר' אליעזר וחכ"א מברכין: **גב' מאי קמ"ל תנינא חדא זימנא י"ג**. שאכלו כאחת חייבין לזמן הא קמ"ל כי הא דאמר רבי אבא אבא אבא אבא רבי אבא וא אמר שמואל הכי קתני י'ג' אכלו אינן רשאין ליחלק ל"א אמר רבי אבא אמר שמואל לאכול הכי קתני י'ג' שישבו לאכול כאחת אע"פ שכל אחד ואחד אוכל מנכרו אינן רשאין ליחלק אי נמי כי הא דרב הונא דאמר רב הונא י'ג' שבאו מג' חבורות אינן רשאין ליחלק אמר רב חסדא והוא שבאו מג' חבורות של ג' בני אדם יאמר רבא

לכאן: **עד עשרה**. אבל עשרה אין נחלקים דליתחייבו להו בזמון הזכרת השם עד שיהו עשרים ולו יחלקו אם ירלו לשתי חבורות: **גב' ג' שצאו משלם חבורות**. וכדמסיים רב חסדא שצאו מג' חבורות של ג' בני אדם בכל חבורה ונתחייבו אלו בזמון ועמד אחד מכל חבורה ונלטרפו שלשה לחבורה אחת חיידין לזמן ואינן רשאין ליחלק כצכר הוקצעו ואפי' לא אללו אלו השלשה משנלטרפו יחד כצכר גמרו סעודתן עם הראשונים: ולא

עין משפט ור מוצה

סו א ב ג ד ה) טו"ע אריח סי' קנז ס"א: ה) נמי' פ"ה מהל' ברכות הלכה ד': סח ו טו"ע אריח סי' קנז ספיף א': סט ז מיי' שם הל' יד סגמ עשין כ טו"ע אריח סי' קנז ספיף א': פ' קנז ספיף א': ע' ח מיי' פי'ע מהלכות תפלה הלכה א ופי"ב הלכה ה סגמ עשין יע טו"ע אריח סי' כ ספיף א' [וס' קנז ספיף ז]: **עא** ט מיי' פ"ה מהל' ברכות הל' י סגמ עשין כ טו"ע אריח סי' קנז ספיף א': **עב** י מיי' שם הלכה יכ סגמ שם טו"ע אריח סי' קנז ספיף א': **עג** כ ל מיי' שם הל' יא סגמ שם טו"ע אריח סי' קנז ספיף ד': **עד** מ ב מיי' שם טו"ע אריח שם ספיף ה' [ו]:

רבינו חננאל

ובא רב אדא בר אהבה לקיים דברי שמואל ודייק מדקתאני ששה נחלקים ואומי' כל חבורת שלשה נברך ואל אין להם להחלק כי ששה צריכין לימר ברכו, שמע מינה נברך עדיף שמע מינה. והנזקרינן תופשיין אותו על כך. פי' המדקדקים שלא בדבר צורך. ובלשון ערבי קורין אותו אלמנקאר, כגון תרגומל המנקר באשפה. וירושלמי: ובאיש לר' זעירא בין בצוות ר' יעקב ב"ר אבהו לר' חייא בר וזה נוקרא. אמר רבא הלכה כר"ע. הכי קיימא לן והילכתא בין עשרה בין מאה בין רבוא אומרים נברך אלקינו, ואם רוצה יאמר על המזון שאכלנו משלו, ואם אינו רוצה להזכיר על המזון הרשות בידו, אבל בשלשה לא יזכיר על המזון. **בתני' ג'**. שאכלו כאחת אינם רשאים ליחלק. ואקשינן מאי קמ"ל הא תנינן חדא זימנא. ומשנינן הא קמ"ל כדו' אבא אמר שמואל ששלשה שישבו לאכול אף על פי שכל אחד אוכל מנכרו, אינן רשאין ליחלק. אי נמי כרב הונא שאמר שלשה בני אדם שבאו משלש חבורות של שלשה בני אדם, אינן רשאין ליחלק. [ולישנא אחרינא וכו']. ה"ג ר"ח: אמר רבא בר שמואל הכי קתני.

עין משפט
נר מצוה

נ:

שחלקוה אחין או שותפין בהורה. תימה דלמר צסוכה

(פ"ק דף טז.) מטה מטמאה אצרים כגון ארוכה ושתי

כרעיס. ולי נראה דהתם מיירי שיכולי להחזירה כאשר צתלה ולתקנה

שהכרעיס צעין והדיוט יכול להחזירה. וא"ת אמאי לא פריך הכא מכל כלי שנצבר וטהור אלמא כיון דפלגוה פרה לה טומאה ול"ג דשאני התם שאינו ראוי עוד להצטרף הכלי יחד ולקבל טומאה אפילו מכאן ולהצא ולא הוי דומיא דשלשה בני אדם דהוו ראזיס עוד להצטרף לזמון:

שמש **מצרפ** דזמון. וה"ה צנני צתים וצני אדם עומדים ומשמעין מזו לזו מנטרפין וכן איתא בירושלמי ובלבד שישמעו צרכת המזון מפי המצרך והא דנקט צמתני' צית [אחד] משום חדוש דסיפא דלפילי צנית אחד אס לאו אין מזמנין וכן צנית צתנים כשאוכלים צחופה מנטרפין ובלבד שישמעו צרכת המזון מפי המצרך: **בורא** פרי העץ ונוטלין ממנו לידיים. פירש"י כי לא נתן לתוכו מים לא הוי אלא כמי פירות ומכאן משמע דמי פירות כשרין לנטילת ידים ויש לחלק' צין הני דלמרינן צפרק כל הצצר (דף קו.) דלחזומא קפדימו ומיהו יס מפרשים לנטילת ידים צעינן מים דכתיב וידיו לא טנף צמים:

כמאן **אזלא** הא דאמר שמואל וכו' בר' אריעור. לנאורה משמע ממאי דלמר י"א נוטלין וכו'. ותימה דלמרינן צפרק צמה טומנין (ד' נ:.) אימר דלמר שמואל צמיד דלא ממאים צמיד דממאים מי אמר וא"כ היכי מוקיס לה הא דשמואל כר"א דהא יין מידי דממאים צנטילת ידים וצמיד דממאים מודה שמואל ועוד קשה דהכל משמע דאין הלכה כשמואל מדמוקי לה כר"א וצפרק שני דציה (ד' נא:) קאמר סתמא דגמ' דסופלי לחיותא ציי"ט דמטלטלין להו אגב רפתא כשמואל משמע דקיי"ל כותיה וי"ל דהכל לא קאמר אלא לדצרי ר"א (ו) דצבר לה כשמואל ועדיפא מיניה קאמר שמתיר אפילו היכא דממאים ולא נחת כאן אלא לפרש טעמא דר"א כדפירשנו וזה"ל אמר דהלכה כרצנן דהכל והלכה נמי כשמואל דכי קאמר שמואל הני מילי מידי דלא ממאים אצל מידי דממאים לא ודלא כפי" (ו) ר"ת שפסק דלא כשמואל מדמוקי ליה כר"א אלא ודאי קיימא לן כשמואל כדפירשנו וא"כ מותר לסמוך הקערה צפת היכא דלא ממאים וי"א דצריך לאכלו אח"כ ויש נוהגים לאכול דייסא צפת הואיל ואוכלין הפת אח"כ אצל צמס' סופרים אסורו דלמרינן צמס' סופרים (פ"ג) אין אוכלין אוכלין צאכלין אח"כ היה אוכלן צבת אחת ושמה היהא דלא כשמואל: **בזריים** חכמים לר"א בבום של ברבה שאין מברכין ע"יו עד שיתן לתוכו מים. תימה דלמרינן לקמן ד' צצרים נאמרו כבום של צרכה חי ומלא וי"ל דצענין שיתנו חי לתוך הכוס ואח"כ ימוגנו אי נמי צעינן חי מן הצצית אי נמי קאי אכוס עצמו ומאי חי שלם כדאיחא צמכות (ד' נח:) ריסק ט' נמלים ואחד חי וכו' אלמא דלותו חי היינו שלם ה"נ צעינן שיהא הכוס שלם צלא (ט) צצירה: **צמאי** חזי. פי' ולמאי אשתני לעילויא ומשני לקורייטי וכן הלכה כרצנן דין חי מצרכין עליו צורא פרי הגפן דלמרינן (פסחים קח:) שמתאן חי ילא:

אין וזרקין את האובאים. צהני שלשה מודה שמואל אין מעצירין כוס מלא על הפת וגם אין חותכין עליו צצר חי ואין וזרקין את הפת אפילו לא ממאים וכן שאר אוכלין אסור לזרוק צמיד דממאים: **ולא** בימות הגשמים. אע"פ שצאנזחיס אין האוכל נמאס צתוכו מ"מ כשהן נופלים צטיט נמאסים ומיהו עכשיו שדרכן לזרוק חטים צצית צתנים לרץ ליזהר שלא זירקוס אלא צמקוס נקי: מעיקרא

שלשה שאכלו פרק שביעי ברכות

ולא אמרן אלא דלא אקדימו הנך. צצורות שפרשו אלו מהן ואזמון עלייהו דהני כגון אס היו ארצעה ככל צצורה ונשאר ככל אחת כדי זימון והפורשים הללו היו לריכים ללאת לשוק קודם שגמרו הצצורות את סעודתם: **אצל** **אזמון** עליהו. דהני כגון שנצטרפו אלו עמהם לזימון

כדלמר לעיל(ט) קורין לו ומזמנים עליו וצרכו הצצורות ואלו לא היו שם אלא (א) כדי צצרך וצרוך הוא ועכשיו הם צאים לצרך לא מזמני דפרת מינייהו חוצת זימון ומו לא דהר עלייהו: **מטה**. טמאה שנגנבה חליה: **אלמא כיון דפלגוה**. פקע שם מטה מינה ושם טומאה אע"ג דהדר הדירו והרי הא מטה לא דהרה טומאתה. הכי נמי כיון דפקע שם שלשה מינייהו צהפרסם ושם זימון ע"י שזימנו הראשונים עליהם אע"ג דהדרי לכלל שם שלשה לא הדרי לכלל זימון אצל כי לא אזמון לא פקע חוצת זימון מהן אף (ט) לפי פרידתם: **אס יש שמש צנייפס**. שמשמש לשתיים: **שמש מצרפ**. אע"פ שאין אלו רואין את אלו כגון יריעה פרוסה צנייפס: **אין מצרכין עליו צ"פ הגפן**. לפי שהיה יינס חזק מאלד ואין ראוי לשתייה צלא מים הלכך אכתי לא אשתני למעליותא ולא זו מצרכתו הראשונה והרי הוא כעצבים וצרכתו צ"פ העץ: **ונוטלין ממנו לידיים**. דשם מים עליו דמי פירות צעלמא מקרי: **משנתן לתוכו מים**. שם יין עליו ואין נוטלין אלא צמים [ב]. לשון אחר הכי גרסי' יין עד שלא נתן לתוכו מים מצרכין עליו צ"פ העץ ואין נוטלין הימנו לידיים

פירות צעלמא מקרי: **משנתן לתוכו מים**. שם יין עליו ואין נוטלין אלא צמים [ב]. לשון אחר הכי גרסי' יין עד שלא נתן לתוכו מים מצרכין עליו צ"פ העץ ואין נוטלין הימנו לידיים פרי הגפן ונוטלין הימנו לידיים דצרי ר' אליעזר ותצי"א צין כך וצין כך מצרכין עליו צ"פ הגפן ואין נוטלין ממנו לידיים ועטעמייהו דרצנן משום הפסד אוכלין כך מצלמאי צהלכות גדולות אלא קידוש והבדלה [ב] וצדקתי צמוספתא ולא גרסינן צה הכי אלא כמו שהוא צספרים: **כר"א**. דלמר נוטלין הימנו לידיים ולא חייס להפסד אוכלין: **למאי חזי**. לשתייה דמצרכין עליו צרכת היין: **לקורייטי**. פזיזין צלע"ז וצלשון חכמים אנומלית ואלזנומית': **אין מעצירים כוס מלא על הפת**. שלא ישפך על הפת ותהא הפת צצויה: **פסק**. זרק: **דספתא**. אמינישטרישזין צלע"ז מנה של צצר צבושל: **מידי דממאים**. שמתמעך צזריקמו כגון תאניס צצשלו כל צרכס ותומים: **דלא ממאים**. רמון ואגוז וכל דצר קשה: **ממשיזין יין צלזנורוס**. משום סימן טוב ואין כאן משום צזיון והפסד לפי שמקצלים אותו צראש פי הצנור צכלי: **צימות החמה**. שאין טיט צדרכים: **אצל** לא **גלוסקאוס**. שהרי אף צימות החמה הן נמאסין צזריקמן: **צולען**. צלא צרכה: **פולטן**. ומצרך וחחר ואוכלן: **משקין**. צולען שאי אפשר לסלקן לאחד מלוגמיו ולצרך ולא לפולטס שמפסידן: **פולטן צמידי** ולא **ממאים**. צמה שנתנו צציו ויכול לחזור ולאוכלו: צמיד

הצנור צכלי: **צימות החמה**. שאין טיט צדרכים: **אצל** לא **גלוסקאוס**. שהרי אף צימות החמה הן נמאסין צזריקמן: **צולען**. צלא צרכה: **פולטן**. ומצרך וחחר ואוכלן: **משקין**. צולען שאי אפשר לסלקן לאחד מלוגמיו ולצרך ולא לפולטס שמפסידן: **פולטן צמידי** ולא **ממאים**. צמה שנתנו צציו ויכול לחזור ולאוכלו: צמיד

הצנור צכלי: **צימות החמה**. שאין טיט צדרכים: **אצל** לא **גלוסקאוס**. שהרי אף צימות החמה הן נמאסין צזריקמן: **צולען**. צלא צרכה: **פולטן**. ומצרך וחחר ואוכלן: **משקין**. צולען שאי אפשר לסלקן לאחד מלוגמיו ולצרך ולא לפולטס שמפסידן: **פולטן צמידי** ולא **ממאים**. צמה שנתנו צציו ויכול לחזור ולאוכלו: צמיד

אין וזרקין את האובאים. צהני שלשה מודה שמואל אין מעצירין כוס מלא על הפת וגם אין חותכין עליו צצר חי ואין וזרקין את הפת אפילו לא ממאים וכן שאר אוכלין אסור לזרוק צמיד דממאים: **ולא** בימות הגשמים. אע"פ שצאנזחיס אין האוכל נמאס צתוכו מ"מ כשהן נופלים צטיט נמאסים ומיהו עכשיו שדרכן לזרוק חטים צצית צתנים לרץ ליזהר שלא זירקוס אלא צמקוס נקי: מעיקרא

מסורת הש"ס

(א) כלים פ"ח מ"ט, (ב) [תוספתא פ"ד ה"ג], (ג) שבת נ: קמג. צילה כא:, (ד) צ"ב א: (ה) [נ"ו ד: ע"ש], (ו) מס' ד"א פ"ט [ושם קאשוי צמשה דצבים ואין יושבין על האוכלן], (ז) [מס' סופרים פ"ג ה"ד], (ח) [תוספתא פ"ח דשבת ה"ח], (ט) [דף מה:], (י) נ"ע [שבת קמג:], (כ) דגפ"ר ליתא חיתת ציטול ועי' מהרש"א ומלא הרושים, (כז) [וע"ע חוס' שבת טו: ד"ה די' וציערובין כט: פסחים קח: ד"ה שמתא וצ"צ א: ד"ה ע"ה].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אצל אזמון וכו' אלא עד כדי: (ב) ד"ה מטה וכו' אף לפני פרידתם: (ג) רובו ד"ה מתאן וכו' וי"ל וכו' ר' אליעזר דצבי: (ד) בא"ה ודלא כפירוש רבינו חננאל שפסק דלא:

הגהות הגר"א

[א] נב' ונוטלין ממנו כו' ואין נוטלין צ"ל להיפק ללא מטה וכו' אף לפני פרידתם: (ב) רובו ד"ה מתאן וכו' וי"ל וכו' ר' אליעזר דצבי: (ד) בא"ה ודלא כפירוש רבינו חננאל שפסק דלא:

מוסף תוספות

א. בתוס' הראש' ובפסקיו כתב חלוק בדבר.

לעזי רש"י

פרש"רין. שיקוי. משקה לרפואה. אמנישטרישזין מנה. משאת.

מוסף רש"י

עורשה אדם כל צרכיו צפת. כין שמשם כין לפרי אוחתה ולצמחה צתבטלי רוחת (שבת ג) ולא חיישינן לציון דאוכלין (ביצה כא) וכע"ז שבת קמג.) עד שיתן לתוכו מים. דלא חשוי לשתייה מי אלא מזוג וביינות שלשה מימי דדרו על חד תלת מיל רשבים ב"ב צא.) לקורייטי. מין פירות (נ"ו ע"י ע"ש).